

گزارش ۲

زندان یکی از متداول‌ترین شیوه‌هایی است که این روزها به عنوان جزای انجام یک جرم برای فرد بزهدکار در نظر گرفته می‌شود. چند هفته پیش در همین صفحه گفت‌وگویی مفصل با قضات جوان دادگستری از غلبه عدالت کیفری به جای عدالت ترمیمی انجام دادیم. قضات دستگاه قضایی اعتقاد داشتند این نقض فرهنگی است که مردم جامعه ما اجرای عدالت را تنها در راهی کردن مجرم به زندان می‌بینند و قاضی نیز نمی‌تواند بی‌تفاوت به چنین نگاهی باشد، چرا که اگر غیر از این عمل کند در نگاه همان مردم عدالت محور نخواهد بود. فارغ از نفس تأثیر گذاری پیشگیری از جرم در عدالت کیفری سایر مشکلاتی چون هزینه‌های افزایش جمعیت زندانیان و نقدهای حقوق بشری و… در اینبار یکی از مسائل و مشکلات عدیده‌ای است که خانواده زندانیان را درگیر خود می‌سازد؛ مشکلاتی که در مواقعی آسیب اجتماعی محسوب می‌شود و در برخی موارد خود مقدمه ورود افراد به چرخه جرم می‌شود. ظاهراً نهاد قضایی به این موضوعات واقف بوده است و هر از چندگاهی به آمارهایی هم در زمینه دسته‌بندی و مختلف مشکلات باید دسته‌بندی زندانیان اشاره می‌کند. معاون اول قوه قضائیه در حاشیه‌های یک نشست در پاسخ به سؤال «جوان» درباره آمارهای موجود در زمینه مشکلات خانواده‌های زندانیان و ورود دستگاه قضایی جهت رسیدگی به این مشکلات می‌گوید: «مشکلات متنوع است و برخی را قوه قضائیه می‌تواند رفع کند، اما برای حل برخی دیگر لازم است دولت یا مجلس هم قدم‌هایی بردارند. به هر حال برای مشکلات باید دسته‌بندی انجام داد و درباره آن صحبت کرد.»

همیشه و همه جا ز زندان و زندانی و حتی جمعیت کیفری صحبت به میان می‌آید، اما شاید کمتر کسی به آن سوی دیوار توجه کند. آن سوی دیوار معلو از مشکلات برای خانواده زندانیانی که خواسته یا ناخواسته دوران محکومیت خود را طی می‌کنند است. یکی محکومیت را در میان دیوار و عده‌ای دیگر بی‌آنکه دیوار باشد به انواع مختلف مشکلات محکوم می‌شوند بی‌آنکه بخواهند. مشکلاتی که برخی از آنان استعداد تبدیل شدن به یک آسیب اجتماعی را دارد و می‌تواند حلقه گسترده‌تری از بزه و بزهکاری را در کشور شکل دهد.

هر چند هر انسان مسئول اعمال و کردار خویش است، اما در میان خانواده هر فرد شامل همسر و فرزندان، کسانی هستند که در بسیاری مواقع باید متحمل آثار اشتباهه عقلی در خانواده شوند. به طور معمول تأثیر پذیری خانواده از زندانی شدن یکی از والدین در دو زمینه عوارض مربوط به همسر و فرزندان قابل بحث است. به عبارت دیگر، یک دسته از عوارض زندانی شدن فرد متوجه همسر او و دسته دیگر متوجه فرزندان شخص می‌شود که این دو دسته عوارض و وجوه مشترک و متفاوتی دارند.البته تعامل این دو دسته مشکل خود مشکلات دیگری برای خانواده به بار می‌آورد.

■ **مشکلات عدیده**

الگوپذیری بر فرزندان از خانواده به ویژه از والدین مورد تأکید همه روانشناسان و جامعه‌شناسان است. تحقیقات مختلفی در زمینه آثار مثبت ارتباط سازنده والدین بر فرزندان صورت گرفته است.البته

گزارش ۲

علیرضا ساراور — 10

گزارش ۲

علیرضا ساراور — 10

نگاهی به قانون تعزیرات نشان می‌دهد قانونگذاران در سال ۶۷هه پیش‌بینی‌های لازم را برای داشتن بازاری بدون گرانی و کالای قاچاق انجام داده‌اند. با این حال پس از گذشت سه دهه اکنون وضعیت به گونه‌ای شده‌است که گویی این قانون دیگر مفید نیست. آذرماه سال ۹۶ بود که دادستان کل کشور در همایش تخصصی مبارزه با قاچاق کالا و ارز درباره نقش شماری از مسئولان و بستگانشان در ورود کالای قاچاق از گذرگاه‌های رسمی مگمرک اسفند گفت و در رسانه‌های داخلی و فضای مجازی بازتاب گسترده‌ای داشت.

حجت‌الاسلام محمدجعفر منتظری گفته بود: «وقتی برخی مقامات، فرزندان و بستگانشان در کار قاچاق کالا دست دارند مبارزه به نتیجه نمی‌رسد.»

■ **لشکر ناهمبگنگ وزیر تاختانه‌ها**

بر اساس ماده ۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، وزارتخانه‌های دادگستری، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، کشور، امور خارجه، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیروهای مسلح و سازمان تعزیرات حکومتی متولیان اصلی مقابله با قاچاق هستند اما در سال‌های گذشته جلسه ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز حتی یک بار هم با حضور همه مسئولان برگزار نشد. سال ۹۵ هم رئیس وقت سازمان تعزیرات حکومتی از فشارهای سخن گفت که برای انحلال این سازمان وجود دارد و گفته می‌شود که اقتصاد باید رقابتی شود، جشیدی گفت: «آقایان می‌گویند سازمان تعزیرات و سازمان حمایت حکومتی باید منحل و اقتصاد، رقابتی شود. آیا این اقتصاد رقابتی است؟»

■ **رعایت مراتب تعزیر**

نگاهی به قانون تعزیرات نشان می‌دهد قانونگذاران وقت، همه پیش‌بینی‌های لازم را برای داشتن جنس تقلبی و… کرده بودند به‌طوری که در قانون تعزیرات حکومتی، از گرانفروشی و کم فروشی گرفته تاجر نکردن تعهدات وارد کنندگان و تولید کنندگان در قبال دریافت ارز، پیش‌بینی و مجازات‌هایی برای آن در نظر گرفته شده‌است اما این قوانین نیاز به بازنگری دارد.

حقوق

سرویس اجتماعی ۰۰۸۸۹۸۴۴

پنج‌شنبه ۱۳ تیر ۱۳۹۸ | اول ذی‌القعدة ۱۴۴۰ |

مجازات مجرم یا خانواده مجرم؟!

اژه‌ای: حل مشکلات خانواده زندانیان همکاری ۳ قوه را می‌طلب

طرح‌حسین کشکار

از زندان سر در می‌آورند.

مشکلات تحصیلی از پیامدها و نتایج قابل پیش‌بینی زندانی شدن والدین است. تحقیقات نشان می‌دهد کودکان متعلق به خانواده‌های از هم‌گسیخته و معتقدند محیط خانواده و وضعیت زندگی عامل مؤثری در ایجاد جرم است. سستی و تزلزل والدین، خانواده را در معرض خطر قرار می‌دهد. رابطه والدین با یکدیگر، با فرزندان و تعامل آنان با یکدیگر، تأثیرهای مهم و سازنده یا مخربی روی شخصیت و زندگی آینده فرزندان دارد.

■ **تحقیقات جرم‌شناسانه**

امروزه دانشمندان مختلفی از جمله کوهن معتقدند

توسعه و افزایش روزافزون جرم و بزهکاری نوجوانان در امریکا حاصل تغییر و تحولی است که در خانواده‌های امریکایی روی داده است. جرم‌شناسان از عوامل مهم اجتماعی جرم، خانواده را ذکر می‌کنند. تماس و ارتباط محیطی کودک با فرزند خانواده با والدین موجب شکل‌گیری شخصیت او می‌شود و در مواردی که والدین بزهکار یا زندانی هستند، این تأثیرها به صورت منفی اعمال می‌شود.

از عوامل مؤثر بر بزهکاری کودکان و نوجوانان از هم‌گسیختگی خانواده است. غالب کودکان بزهکار متعلق به خانواده‌های متلاشی هستند. براساس آمار موجود با توجه به مناطق مختلف ۳۰ تا ۸۰ درصد دلیل مجرم شدن کودکان به واسطه متلاشی شدن خانواده آنان است. رفتارهای خشن والدین نیز از عوامل سوق‌دهنده کودک به بزهکاری است. خانواده‌ای که یکی از والدین آن در زندان به سر می‌برد دچار نابسامانی می‌شود و خانواده‌های نابسامان در اختلال شخصیتی رفتار کودکان نقش بسزایی دارند. فرزندان چنین خانواده‌های افراد نتوان، بدبین و بدگمان خواهند بود. تحقیقات نشان می‌دهد ۵۰ درصد چنین کودکانی بزهکار می‌شوند و

غیرمادی اینن افراد، سنازگاری اجتماعی، رضایت از زندگی، بیگانگی از دیگران و خویشتن، وضعیت سلامت جسمی و روحی، وضعیت امرار معاش خانواده و کنترل اجتماعی فرزندان بررسی شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بهداشت روانی زنانی که همسرانشان در زندان به سر می‌برند در ابعاد متفاوت کاهش یافته است. در نتیجه با توجه به هزینه‌های سنگینی که زسان در ابعاد مختلف بهداشت روان در مدت زمان محکومیت همسرانشان باید بپردازند، مجازات مجرمان موادمخدر بیش از آنکه مجازات خود آنها باشد، مجازات خانواده

آنهاست.

■ **آمارهای قضایی**

این در حالی است که از سوی دیگر یک سر دیگر این مشکلات باز هم به زندانیان بر می‌گردد. به طور مثال زندانیان با از دست دادن شغل خود، باعث پایین آمدن سطح زندگی خویش می‌شوند و احتمال به دست آوردن شغل مناسب بعد از آزادی از زندان کاهش می‌یابد. در نتیجه سبب از دست دادن ابزار مشروع کسب می‌شود. گرچه در زندان‌ها برنامه‌های فرهنگی، ورزشی، تفریحی و خدمات اشتغال‌زایی وجود دارد تا به نوعی اوقات آنها پر شود ولی بار دیگر چه شرایطی ایجاد می‌شود که به جای یاد‌نسیب موارد مثبت، فرد مجرم با میزان بالایی از جرائم فراگرفته شده در زندان این محیط را ترک می‌کند و بجاست که «مارک آنسل» می‌گوید: «زندان ضمن آنکه باید ابزار اصلی وکنش در برابر بزهکاری باشند از همان آغاز به صورت یک مدرسه ترساکر جرم بوده یا به آن تبدیل شده است.»

طلاق، بی‌سرپرستی، دوری از خانواده، فقدان همانندسازی لازم با خانواده، عدم پذیرش و طرد شدن از خانواده و… در خانواده‌های زندانیان از کلیت

د

حجت‌الاسلام اژه‌ای: «مشکلات متنوع است و برخی را قوه قضائیه می‌تواند رفع کند، اما برای حل برخی دیگر لازم است دولت یا مجلس هم قدم‌هایی بردارند. به هر حال برای مشکلات باید دسته‌بندی انجام داد و درباره آن صحبت کرد.»

موارد موجود است، علاوه بر موارد یاد شده ورود به زندان منجر به تغییر در منابع و هزینه‌ها می‌شود. جهانگیر رئیس سازمان زندان‌ها با اشاره به مشکلات خانواده زندانیان گفته است: «طبق آمار ۷۰ درصد از خانواده زندانیان فاقد منزل شخصی هستند و در منازل استیجاری یا اقوام سکونت دارند. همچنین ۸۴ درصد از همسران زندانیان از سواد پایین و تحصیلات کم بهره‌مند هستند و نیاز به آموزش دارند.» جهانگیر افزوده است: «۵۶ درصد خانواده زندانیان فاقد شغل و درآمدند و نیازمند توانمندسازی هستند. در این خصوص براساس تفاهمنامه‌ای که با کمیته امداد امام خمینی منعقد شده است ۳۰ هزار خانواده زندانیان تحت پوشش کمیته امداد قرار دارند.»

اینها سرر تیرهایی است که در اظهارات مقامات قضایی می‌توان پیدا و به آن اشاره کرد. هر چند برخی افراد همچون معاون اول دستگاه قضایی معتقد است باید این مشکلات را لیست کرد و بعد تقسیم کار میان قوه‌ای بین آنها صورت گیرد.

■ **پاسخ معاون اول دستگاه قضا به «جوان»**

حجت‌الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی اژه‌ای معاون اول قوه قضائیه در حاشیه‌های نشستی در پاسخ به سؤال «جوان» درباره آمارهای موجود در زمینه مشکلات خانواده‌های زندانیان و ورود دستگاه قضا جهت رسیدگی به این مشکلات می‌گوید: «مشکلات متنوع است و برخی را قوه قضائیه می‌تواند رفع کند، اما برای حل برخی دیگر لازم است دولت یا مجلس هم قدم‌هایی بردارند. به هر حال برای مشکلات باید دسته‌بندی انجام داد و درباره آن صحبت کرد.»

گفتنی است همواره نقد به موضوع افزایش جمعیت کیفری در کشور ما توسط افسراد مختلف مطرح می‌شود. ادامه این روند مسئله زندان و خانواده زندانیان را نه تنها به یک بحران بلکه به منبع برخی بحران‌های اجتماعی مبدل می‌سازد. در اصل هر چه آمار زندانیان افزایش یابد، ابعاد پیامدهای منفی زندان بر خانواده‌های زندانیان نیز به همان نسبت بزرگ می‌شود. با لحاظ کردن نرخ فزاینده رشد تورم و بیکاری، وقتش خانواده‌ای در این شرایط اقتصادی بی‌سرپرست شود، دچار فقر مضاعف و تنگناهای شدیدتری نسبت به سایر خانوارها خواهد شد. چشم‌انداز پیش‌روی نشان می‌دهد اگر تورم و بیکاری افزایش نیابد، در آینده نزدیک چندان کاهش نمی‌یابد، بنابراین پیش‌بینی می‌شود روند کنونی رو به رشد جمعیت زندانیان از نظر پیامدهای ویرانگر اقتصادی بر خانواده‌ها وسیع‌تر نیز شود.

رویه قضایی

■ **امانی تلقی نشدن چک تضمینی**

چک تضمینی (که به عنوان ضمانت معاملات طرفین داده شده‌است) امانت تلقی نمی‌شود، زیرا علت تضمین استفاده دارنده چک در صورت لزوم از بازپرداخت بدهی است والا در فرض استفاده اگر خیانت تلقی گردد، تحویل آن به عنوان تضمین بی‌معنی خواهد بود.

■ **خط‌خوردگی حواله‌کرد در چک**

اگر متن چک حواله‌کرد خط‌خورده باشد به معنای توافق طرفین به عدم انتقال چک به دیگری است و لذا منتقل‌الیه حق مطالبه وجه چک را ندارد.
■ **عدم استماع دعوی مطالبه وجه چک دارای اجرائیه ثبتی**
در صورت مبادرت ذی نفع در اتخاذ روشی از روش‌های مطالبه و استیفای مطالبات خویش و تا حصول نتیجه قطعی آن، روش‌ها و طرق دیگر، قابلیت اعمال ندارد، لذا چنانچه دارنده چک برای وصول مبلغ چک به اجرای ثبت مراجعه نماید، با صدور اجرائیه ثبتی امکان طرح دعوی مطالبه وجه چک نزد دادگاه وجود ندارد.

■ **مطالبه همزمان چک در دادگاه و اجرای ثبت**

در صورت مطالبه همزمان چک در اجرای ثبت و دادگاه، قرار عدم استماع دعوانسبت به دعوای طرح شده در دادگاه صادر خواهد شد.

■ **اسناد تجاری تعهدآور**

اسناد تجاری مستقل و فارغ از علت مبادله آنها علیه صادرکننده تعهدآور است و ادعای صادرکننده راجع به تضمینی بودن یا عدم استحقاق دارنده چک مسموع نیست.

■ **مزیت چک‌های قابل پرداخت با ۱۲مذا**

در چک‌های قابل پرداخت با ۱۲مذا صرف‌نظر صدور چک با یک امضا برای وقوع جرم چک پرداخت‌نشندی کافی است.

■ **معامله مال مرهونه**

معامله املاک در رهن نه در معنای اصطلاحی غیرنافذ، بلکه در معنی مرعی است و پس از خروج ملک از رهن، مالکیت خریدار تثبیت می‌شود.

■ **حق فسخ کردن قرارداد**

گذاشتن جریمه فسخ در قرارداد، به معنای داشتن خیار شرط (حق فسخ کردن) نیست.

■ **رعایت مصلحت موکل در کالت تام‌الاختیار**

در اعمال کالتی که به طور تام‌الاختیار اعطا شده و خیار غبن ولو افشش نیز سلب شده است رعایت غبطه موکل ضروری بوده و به عنوان نمونه وکیل نمی‌تواند ملک را با ثمنی بخص به خود منتقل نماید.

■ **موضوع دعوی اختلاف در خصوص نسق زرعی**

اگر موضوع دعوی اختلاف در خصوص نسق زرعی باشد، مراجع قضایی می‌توانند به صلاحیت شورای اصلاحات اراضی، قرار عدم صلاحیت صادر کنند تا موضوع به جای رسیدگی در دادگاه عمومی، در شورای اصلاحات اراضی تحت رسیدگی قرار گیرد.

■ **تأثیر دخالت وکلادر برخی دعوای**

وکلا و یا ۴دادگستری و مشاوران حقوقی قوه قضائیه نمی‌توانند از آرای قطعی محاکم در دیوان عالی کشور اقلمه دعوی فرجامی نمایند ولی اختیار شرکت در دعوای مربوط به اصل نکاح و طلاق در محاکم بدوی و استیناف (تجدیدنظر) دارند.

■ **دعوی تنفیذ انفساخ معامله**

چنانچه قرارداد بر اساس شرط فاسخ، منفسخ شود نیازی به تنفیذ این امر در دادگاه نیست؛ زیرا اراده طرفین قرارداد در تحقق آن مدخلیتی ندارد، چراکه به صورت قه‌ری در صورت تحقق شرط به انحلال عقد می‌گردد و از مزایا و امتیازات احتمالی و قانونی آن همانند دیگر وقایع حقوقی از قبیل انحلال عقد جایز به فوت و غیره انتفاع و بهره‌برداری خواهد شد.

■ **تکلیف دادگاه پس از قطعی شدن رد دعوای اعصار**

پس از قطعی شدن حکم رد دعوای اعصار از پرداخت هزینه دادرسی، باید اخطارهای مبنی بر پرداخت هزینه دادرسی به محکوم‌علیه ارسال شود و قبل از ارسال این اخطار به صدور قرار رد دادخواست صحیح نیست.

پیش‌حقوقی

مرجع قضایی صالح

برای شکایت از مزاحم تلفنی کجاست؟

طبق قانون، در جرم مزاحمت تلفنی فرد شش‌اکی باید در شهری شکایت خود را مطرح کند که نتیجه مدنظر مزاحم در آن اتفاق افتاده است. یعنی در خصوص جرائم دادسرای برای رسیدگی به شکایت صالح است که جرم در حوزه آن اتفاق افتاده است. در جرم مزاحمت تلفنی هم جرم در جایی اتفاق می‌افتد که مزاحمت در آن تحقق پیدا می‌کند. مزاحمت هم در جایی تحقق پیدا می‌کند که فرد شاکای جملات آزار دهنده مزاحم را می‌شنود یا به عبارت بهتر در جایی تحقق پیدا می‌کند که مخاطب در آنجا گوشی تلفن را برمی‌دارد. بنابراین، محل سکونت فرد مزاحم یا اینکه او از کدام شهر مزاحمت ایجاد کرده‌است، اهمیتی ندارد. برای مثال اگر فرد الف از شهری در شرق کشور، برای فرد ب که در شهرهای غربی کشور ساکن است، با تلفن همراه خود مزاحمت ایجاد کند و حرف‌های توهین‌آمیز به او بزند، شاکای باید در همان شهری که این حرف‌های توهین‌آمیز را شنیده است شکایت خود را مطرح نماید چون در این شهر جرم مزاحمت تلفنی تحقق پیدا می‌کند.

مصادیق جرم

منافی با عفت عمومی چیست؟

جرائم منافی عفت مستلزم حمل زن، لواط، مساحفه و مستلزم تعزیر و مجازات‌های بازدارنده مثل تقبیل، مضاجعه، حضور زنان در مکان عمومی بدون حجاب، تظاهر به عمل حرام، ایجاد مکان‌های فاسد و ممنوع، پوشیدن لباسی که با عرف جامعه در تعارض است و آرایشی که موجب ترویج فساد شود، به نمایش گذاشتن عکس یا فیلم مبتذل و تجارت کردن با آن، پوشیدن لباس جنس مخالف، بت‌پرستی، نمایش اندام‌های جنسی در انظار عمومی، چشم‌چرانی، ترویج فساد و کسب درآمد از راه و تشویق دیگران به شهوترانی. در همه این موارد عرف و سنت جامعه نادیده گرفته می‌شود و درست است که با تغییر فرهنگ جامعه ممکن است عرف نیز دچار تغییر گردد اما بیشتر این موارد همچنان جرم منافی عفت عمومی محسوب خواهند شد.